

Täysistunto

Torstai 5.11.2015 klo 16.01—18.33

2.5. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoista (Juho Eerola ps)

Suullinen kysymys SKT 47/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Eerola.

Keskustelu

16.49 **Juho Eerola ps:** Arvoisa puhemies! Loppukesän ja syksyn aikana saimme huomata, että kykymme selvittää äkillisesti kasvavasta turvapaikanhakijoitten määrästä oli vajavaainen. Onneksi hallitus on korjannut aiempia puutteita. Etenkin Irakin ja Somalian osalta tehty turvallisuusarvion päivittäminen on aivan viime päivinä vähentänyt näistä maista saapuvien turvapaikanhakijoiden määrää.

Samalla kun olemme hoitaneet Ruotsin kautta tulevaa maahanmuuttovyöryä, on itäiselle rajallemme muodostunut samankaltainen uhka. Perinteisesti Venäjän kautta tulevien turvapaikanhakijoiden määrä on ollut pieni, mutta nyt on ilmaantunut viitteitä siitä, että Venäjän rajaviranomaiset päästävät sekä kolmansien maiden kansalaisia että omia kansalaisiaankin aiempaa helpommin länteen turvapaikan hakuun. Venäjältä katsottuna olemme sekä ensimmäinen Schengen-maa että myös ensimmäinen Dublinin sopimuksen piiriin kuuluva valtio. Kysynkin vastaavalta ministeriltä: miten Suomi on varautunut mahdollisesti jopa kymmeniintuhansiin (Puhemies koputtaa) itärajan yli tuleviin turvapaikanhakijoihin, ja voisiko Norjan viime aikoina tekemistä (Puhemies: Kysymys!) ratkaisusta ottaa mallia?

16.50 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ajankohtainen kysymys. Meillä on täysi valmius ja tilannekuva siitä, mikä on itärajan tilanne. Sitä on seurattu koko ajan. Kiitos erinomaisen yhteistyön suomalaisten rajaviranomaisten ja venäläisten rajaviranomaisten kanssa, vuosien pitkäaikaisen yhteistyön ansios- ta määrät Suomeen ovat olleet todella alhaisia. Nyt kieltämättä, kuten edustaja totesi, on ollut tämmöistä niin sanottua tihkumista, muutama per päivä, joka otetaan erittäin vakavasti. Siksi me olemme tiivistäneet yhteydenpitoa Venäjän rajaviranomaisiin, jotta hyvä, vakaa tilanne säilyisi myöskin pohjoisessa. Norjaanhan on Venäjältä tämä virta todella voimakasta, jopa kahtasataa turvapaikanhakijaa per päivä.

Me selvitämme ja tarkkailemme tätä tilannetta koko ajan ja olemme yhteydessä Venäjän rajaviranomaisiin, mutta valmistaudumme myöskin siihen, että jos tulisi äkillinen, laajempi maahanmuutto sitä kautta, niin miten me siihen (Puhemies koputtaa) pystymme silloin vastaamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2015 vp

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.52 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eerola nosti tässä kysymyksessään esille erittäin tärkeän asian, ja haluan itsekkin kiittää ensimmäisenä hallitusta ja sisäministeri Orpoa niistä toimenpiteistä, joita olette tehneet länsirajalla tämän vaikean turvapaikanhakijatilanteen ratkaisemiseksi.

Kuitenkin nyt on tilanne se, että Venäjä on jollain tasolla merkittävästi muuttanut sitä omaa politiikkaansa ja nyt on päästetty turvapaikanhakijoita läpi Suomeen ilman asianmukaisia matkustusasiakirjoja. Tämä on hyvin poikkeuksellista. Olisinkin kysynyt ulkoministeri Soinilta, mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä sen suhteen, että tämä rajatilanne itärajalla saadaan normalisoitumaan.

16.52 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia on äärimmäisen tärkeä. Meillä on hyvä keskusteluyhteys sekä Venäjän ulkopolitiittiseen johtoon että rajaviranomaisiin, kuten ministeri Orpo tässä kertoi. Ikään kuin mallia ja esimakua olemme tästä saaneet Venäjän ja Norjan välisen turvapaikanhakijoiden siirtymisen kautta. Norjassa muun muassa on alettu keskustelemaan voimakkaasti siitä, että afgaanien — tai keiden tahansa turvapaikanhakijoiden, jotka ovat pysyvästi, pitkäaikaisesti oleskelleet Venäjällä — asiat voidaan ratkaista heti ilman muuta, että näillä ei ole oikeutta turvapaikkaan. Ja tämä periaate on yksi sellainen käyttökelpoinen, jota meidänkin kannattaa tässä miettiä.

16.53 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unioni näyttää olevan aikamoisessa pulassa tämän niin suureksi kasvaneen pakolaisvirran kanssa, ja olemme nähneet viime päivinä kuvia, joissa aitoja rakennetaan maiden välille, ihmiset tarpovat mudassa, eivät saa apua ajoissa — siellä on paljon humanitäärisen avun tarvitsojia.

Te, pääministeri Sipilä, olette ymmärtääkseni osallistumassa tähän Maltalla pidettävään Vallettan huippukokoukseen, jossa nimenomaan muuttoliikettä Euroopassa käsitellään. Millä mielellä olette sinne kokoukseen lähdössä, ja onko tässä kokouksen valmistelussa mielestänne tullut esiin sellaisia asioita, joilla nämä isot kysymykset saataisiin ratkaistua ja Euroopan unioni tekemään yhteistä politiikkaa tämän pakolaiskriisin osalta?

16.54 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on Vallettan kokouksen tärkein aihe: keskustella Afrikan maiden kanssa juuri niistä juurisistä, miksi turvapaikanhakijoita näistä maista lähtee ja mitä me voimme tehdä näille juurisille. Euroopan unioni on yhdessä päättänyt mittavan rahaston perustamisesta näiden maiden auttamiseksi ja myöskin elinolojen parantamiseksi näillä pakolaisleireillä. Euroopan unionin tavoitteena on saada rahastopäätökset ja rahastot kasaan tähän kokoukseen mennessä. Toivon todella, että näin on myöskin tapahtunut, koska se on tärkein väline siinä, että pystytään auttamaan siellä lähellä ihmisiä, että ei tarvitsisi liikkeelle lähteä.

16.55 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suojelupoliisi julkisti tällä viikolla kaksi uutta Suomen turvallisuuteen vaikuttavaa arviota. Ministeri Orpo, kerroitte aiemmin tällä viikolla, että Suomeen on turvapaikanhakijoiden joukossa saapu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2015 vp

nut myös Isisin joukoissa taistelleita. Sinänsähän tämä ei tullut meille yllätyksenä. Puhumme tästä jo silloin, kun sisäiset siirrot otettiin käyttöön. Turvapaikanhakijoiden räjähdysmäinen kasvu on omiaan kärjistämään myös eri ryhmittymien välistä vastakkainasettelua. Turvallisuusarvion mukaan maahanmuuttoa vastustavien viharikosten uhka on kasvanut, mutta muuttunut tilanne on nostanut esille myös maahanmuuttoa kannattavien joukot. Lisäksi uhkana on mahdollisesti myös maahanmuuttajien keskuudessa olevien ryhmittymien välienselvittely. Viharikoksen tai terrori-iskun uhkaa ei voi enää meilläkään sulkea pois. Sisäministeri Orpo, kysyn teiltä: onko poliisilla ja suojelupoliisilla riittävät resurssit ja keinot terrorismin ennaltaehkäisyyn, ja kuinka sisäministeriö on varautunut (Puhemies koputtaa) eri ryhmittymien välisten konfliktien ennaltaehkäisyyn?

16.56 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin minusta suojelupoliisi teki vastuullista työtä siinä, että he päivittivät turvallisuusarvionsa ja oikeastaan varmaan toteavat sen, minkä suomalaiset pystyvät itsekkin aistimaan, että kun on näin suuri, laajamittainen maahanmuutto, niin se aiheuttaa myöskin turvallisuuteen liittyviä uhkia. Suojelupoliisin määrärahoja lisättiin jo tälle vuodelle, samoin poliisin ja maahanmuuttoviranomaisten, jotta me pystymme vastaamaan turvapaikanhakijoiden suureen määrään ja hallitsemaan sitä. Poliisi on läsnä niillä paikkakunnilla, joihin vastaanottokeskuksia on perustettu. Turvallisuustilannetta kartoitetaan jatkuvasti. Tehdään ennalta ehkäisevää työtä siinä, että pyritään löytämään tapoja lisätä vuoropuhelua maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten kanssa. Tehdään siis todella laajalla rintamalla töitä, jotta Suomi pysyy turvallisena maana. Tehdään sitä turvallisuusviranomaisten kesken, kukin omissa rooleissaan, mutta myöskin suomalaiset järjestöt ja yksittäiset kansalaiset tekevät todella arvokasta työtä. (Puhemies koputtaa)

Tämä on erittäin, erittäin laaja kysymys, ja voisin tästä vaikka tunnin puhua, mutta tämä nyt alkuun.

16.57 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeätä, että näitä kysymyksiä käsitellään ennen kaikkea Euroopan laajuisesti. Rajat ovat siinä mielessä yhteisiä. Ja kuten tiedetään, talvi on tulossa, ja tämä varmasti jonkin verran vaikuttaa myös liikkumiseen myös tänne Euroopan suuntaan. On tärkeätä, että puhutaan täällä Venäjän kanssa tehdystä yhteistyöstä, ja siinä mielessä uskon, että rajayhteistyömme Venäjän suhteen on toiminut hyvin. Mutta kysyisin ministeri Orvolta: onko yhtä lailla samanlainen yhteistyö muiden Pohjoismaiden kesken, erityisesti Ruotsiin päin? Vaikka paine nyt varmasti vähenee, niin tarvitsemme edelleen tärkeätä, hyvää yhteistyötä niin Ruotsin kanssa kuin sitten muidenkin Pohjoismaiden kanssa, rakentavaa, hyvää, luotettavaa yhteistyötä.

16.58 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on erittäin tiivis yhteistyö tällä hetkellä pohjoismaisten viranomaisten ja kollegoiden kesken. Edellispäivänä tapasin Ruotsin turvallisuusministerin. Lisäksi nykyään Suomen aloitteesta meillä on käytäntö, että jokaisessa ministerineuvoston kokouksessa pohjoismaiset maahanmuuttoministerit tapaavat ja keskustellaan tilanteesta. Sen lisäksi ollaan ihan siis viestein yhteydessä, mutta ennen kaikkea meidän viranomaiset saavat ja vaihtavat tietoa keskenään. Meillä on parempi kuva siitä, mikä on Ruotsin turvapaikanhakijoiden tilan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2015 vp

ne, mikä on tilanne Ruotsissa, jotta pystyisimme ennakoimaan sitä, millainen paine sitten taas Suomeen Tornion kautta suuntautuu. Tämä yhteistyö on aivan ensiarvoista ja tärkeää.

Mutta se ei riitä, että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä. Meidän on pakko löytää eurooppalaisia ratkaisuja. Jos katsotaan Länsi-Balkanille, tilanne on järkyttävä. Kymmenet tai sadat tuhannet ihmiset ovat siellä surkeissa olosuhteissa, ja talvi on tulossa. Ja tähän haluan sanoa sen, että me olemme Suomesta lähettäneet Balkanille muun muassa telttoja, (Puhemies koputtaa) ja ne ovat varmasti tarpeen siellä, koska talvi on tulossa.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustaja Eerola.

16.59 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Venäjältä on suoria lentoyhteyksiä Afrikkaan ja Lähi-idän maihin, ja sieltä on aikaisemminkin vuosien saatossa jonkun verran tullut väkeä tänne turvapaikanhakijoina, mutta nyt on viitteitä siitä, että nämä määrät lisääntyisivät ja Venäjän politiikka tässä ehkä vähän muuttuisi ja tätä mahdollisesti saatettaisiin käyttää jopa tämmöisenä uutena hybridisodankäynnin muotona. Kysyn vastaavalta ministeriltä: onko mitään tarkempaa arviota siitä, kuinka paljon Venäjällä tällä hetkellä arvioidaan olevan kolmansien maiden kansalaisia?

17.00 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin Venäjällä varmasti puhutaan miljoonista, minkä verran Venäjällä on maahanmuuttajia, kolmansien maiden kansalaisia. Minä haluaisin kuitenkin nyt suhteuttaa tämän tilanteen. Totta kai me olemme erittäin huolissamme siitä, että noin 70—80 henkeä on tullut Venäjältä Suomeen pohjoista reittiä, mutta minä uskon ja toivon, että tässä on kyse enemmänkin siitä, että joku kontrolli on hieman pettänyt, ja me haemme vain vahvistusta sille hyvälle linjalle, mikä on ollut venäläisten rajaviranomaisten kanssa, että tämä ei ole reitti turvapaikanhauille jatkossakaan. Mutta potentiaali Venäjällä on tietenkin erittäin suuri, jos ihmiset päättävät sieltä lähteä liikkeelle. Toistaiseksi tilanne on hallinnassa, ja teemme kaikkemme, että se myöskin pysyy sellaisena.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.